

Informacja prasowa
Warszawa, 17 sierpnia 2021

Yusef Komunyakaa
laureatem Międzynarodowej Nagrody Literackiej
im. Zbigniewa Herberta 2021

Fundacja im. Zbigniewa Herberta ogłosiła laureata Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta 2021. Uhonorowano nią Yusefa Komunyakę, Afroamerykanina mieszkającego w Stanach Zjednoczonych, weterana wojny w Wietnamie, poetę inspirującego się jazzem i bluesem. Partnerem strategicznym Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta jest Fundacja PZU.

„Yusef Komunyakaa jest jednym z najoryginalniejszych i najbardziej wyrazistych poetów naszej współczesności. Jego głos, łączący w sobie doświadczenia czarnego mężczyzny urodzonego na amerykańskim południu, żołnierza walczącego w Wietnamie, artysty wychowanego w tradycji jazzu i bluesa, piszącego zaś o najbardziej bolesnych doświadczeniach współczesnego życia w USA, jest równocześnie uniwersalny, odwołuje się do tradycji wielu kultur. Mimo bolesnych tematów, jakie podejmuje, jego poezja nigdy nie jest sucha, przeciwnie – ma wielką energię zmysłową, jest poezją tańca i miłości, pieśnią na cześć życia i istnienia” – uzasadniał werdykt Tomasz Różycki, przewodniczący Jury.

„Podobnie jak Zbigniew Herbert, Komunyakaa jest awangardowym klasykiem, nigdy nie zapominającym o etyce, o »tablicach wartości«. Jego dzieło, charakteryzujące się unikalnym kunsztem poetyckim, można odczytywać jako trwające całe życie poszukiwanie pokoju, wolności i sprawiedliwości społecznej” – podkreślał inny członek Jury, Edward Hirsch, amerykański poeta i eseista.

Sam laureat napisał: *„Jestem zaszczycony, otrzymując Międzynarodową Nagrodę Literacką im. Zbigniewa Herberta, zwłaszcza, że nosi ona imię poety, którego szczerze podziwiam. Pamiętam, kiedy po raz pierwszy przeczytałem wiersze Zbigniewa Herberta w magazynie »Field«, wydawanym przez Oberlin College w stanie Ohio. Literatura naprawdę podróżuje; jestem wdzięczny, że zostałem wprowadzony do tradycji, która przekracza granice zarówno geograficzne i kulturowe, jak również granice czasu i przestrzeni. Nasza twórczość (...) rozwija się, gdy wchodzi w kontakt z innymi. (...) Często ufam, że persona liryczna w moich wierszach odda głębszą prawdę naszego świata, i z tego punktu widzenia (...) zazdroszczę Herbertowi, który stworzył wielką postać Pana Cogito. Mam szczęście wiedząc, że możemy w poezji poruszyć każdy temat, jeśli tylko ujawniamy w ten sposób prawdę. Wierzę, że poezja jest działaniem, i myślę, że wspinały poeta Zbigniew Herbert zgodziłby się ze mną”.*

Yusef Komunyakaa urodził się w roku 1947 w miasteczku Bogalusa w stanie Luizjana. Dorastał na Południu Stanów Zjednoczonych w czasach segregacji rasowej i terroru, zaprowadzonego przez Ku Klux Klan. W roku 1969 zaciągnął się do wojska, został wysłany do Wietnamu, tam właśnie, podczas wojny, zaczął pisać. Pierwszy tom wierszy opublikował w drugiej połowie lat 70., amerykańska krytyka odkryła go w roku 1984, po ukazaniu się zbioru „Copacetic”, który już tytułem (w slangu zawodowych jazzmanów: „dobrze skomponowany”) odwołuje się do jazzu. Komunyakaa wydał jak dotąd paręnaście tomów wierszy, jest autorem librett do oper jazzowych, redaktorem antologii poetyckich, laureatem nagrody Pulitzera (w roku 1994, za tom „Neon Vernacular”), wykładowcą uniwersyteckim. Swoją twórczością wpisuje się w tradycję literatury afroamerykańskiej, ale zarazem przekracza jej granice, chętnie odwołując się choćby do kultury europejskiej, do antyku czy Shakespeare’a.

Polski czytelnik mógł poznać jego twórczość m.in. dzięki tomowi „Pochwała miejsc ciemnych” (przeł. Katarzyna Jakubiak), który ukazał się w roku 2005. Z okazji wyróżnienia Komunyki Międzynarodową Nagrodą Literacką im. Zbigniewa Herberta, krakowskie wydawnictwo Znak przygotowało nowe, znacznie poszerzone wydanie tego retrospektywnego wyboru wierszy, które trafi wkrótce do księgarń. Nosi ono tytuł „Niebieska godzina”. Jerzy Illg, redaktor Znaku zwraca uwagę, że w poezji tej pojawiają się „liczne *polonica*. Komunyakaa wielokrotnie odwiedzał nasz kraj, poetyckie świadectwo afroamerykańskiego twórcy zyskały dzięki temu rzeźby Hasiora, pomordowani profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz anonimowe ofiary Holocaustu”.

Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Zbigniewa Herberta to wyróżnienie na polu literatury światowej – przede wszystkim w dziedzinie poezji. Przyznawana jest od 2013 roku za wybitne dokonania artystyczne i intelektualne, nawiązujące do idei, które przyświecały twórczości Zbigniewa Herberta. Jej laureatami byli dotąd W.S. Merwin, Charles Simic, Ryszard Krynicki, Lars Gustafsson, Breyten Breytenbach, Nuala Ni Dhomhnaill, Agi Miszol oraz Durs Grünbein.

„W roku akademickim 1970/1971 razem z Herbertem mieszkaliśmy w Pasadenie, mój mąż wykładał na tamtejszym California State College, opowiadał amerykańskim studentom o Rimbaudzie i Rillem. Sam pracował nad tomem »Pan Cogito«, którego bohater przypadł do serca tegorocznemu laureatowi Nagrody. Choć Herbert interesował się przede wszystkim kulturą europejską, to oczywiście dostrzegał tragiczny los Afroamerykanów, instynktownie opowiadał się po stronie, jak mówił, »poniżonych i bitych«. Jestem pewna, że cieszyłby się dzisiaj, że Nagroda jego imienia przypada przedstawicielowi tej właśnie kultury, dopiero współcześnie uzyskującej pełnię swoich praw” – wspominała Katarzyna Herbert, wdowa po poecie i założycielka Fundacji.

„Zbigniew Herbert powiedział kiedyś, że interesują go szczególnie te narody czy nacje, którym się »nie powiodło w historii”, dodając na temat Polaków: »nam się też przecież niespecjalnie udawało«. Cenił wolność, heroiczne dążenie do jej obrony czy zdobycia, myślę więc, że opowiedziałby się za przyznaniem nagrody właśnie Yusefowi Komunijace. Do tego wyboru pasowałaby zresztą ocena, jaką wystawił współczesnej sobie poezji amerykańskiej, mówiąc, że jest ona »maksymalistyczna, odważna, próbuje dać odpowiedź na zagadnienia nękające człowieka współczesnego«” – podsumowywał Andrzej Franaszek, sekretarz Nagrody, autor dwutomowej książki „Herbert. Biografia”.

Laureata wskazało Jury, w skład którego weszli poeci, eseiści, tłumacze i wydawcy: Jurij Andruchowycz (Ukraina), Edward Hirsch (USA), Michael Krüger (Niemcy), Mercedes Montany (Hiszpania) oraz Tomasz Różycki (Polska).

Uroczystość wręczenia Nagrody laureatowi odbędzie się 15 września 2021 r. w Teatrze Polskim w Warszawie. Bezpośrednią transmisję z uroczystości będzie można obejrzeć w mediach społecznościowych Fundacji im. Zbigniewa Herberta.

Partnerami Fundacji im. Zbigniewa Herberta są:

Fundacja PZU – partner strategiczny Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta 2021

Teatr Polski im. Arnolda Szyfmana w Warszawie

Instytut Adama Mickiewicza

Biblioteka Narodowa

Polskie Radio – patronat medialny

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS jest mecenasem uroczystości wręczenia Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta 2021.

Więcej informacji o Międzynarodowej Nagrodzie Literackiej im. Zbigniewa Herberta:

- www.fundacjaherberta.com
- www.facebook.com/FundacjaHerberta

Kontakt dla mediów:

Sylwia Olczak, PRIMUM PR, e-mail: s.olczak@primum.pl; 608 072 086